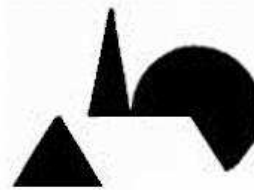

Stichting Cuypersgenootschap

Stichting tot behoud van negentiende- en
twintigste-eeuws cultuurgoed in Nederland

ProWest
vereniging promotie westelijke tuinsteden

ERFGOED VERENIGING
Heemschut

Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer
T.a.v. het Dagelijks Bestuur
Postbus 67018
1060 JA Amsterdam

Cc: leden van de stadsdeelraad en bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer

Amsterdam/Hilversum, 25 augustus 2009

Betreft: inspraakreactie op conceptvernieuwingsplannen voor Slotermeer

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

De Tuinstad Slotermeer staat aan de vooravond van een zeer grote vernieuwingsoperatie. Een operatie die volgens het stadsdeelbestuur en woningcorporaties nodig is om het leefklimaat van Slotermeer te verbeteren en de bewoners meer kans te bieden op een stijging op de sociale ladder. Dit klinkt positief, maar helaas zal de vernieuwing ook grote (negatieve) gevolgen hebben voor zowel de bewoners als het erfgoed in Slotermeer.

Het Cuypersgenootschap, Pro-West en Heemschut willen d.m.v. deze brief hun reactie geven op de voorstellen van stadsdeel en corporaties. De brief bestaat uit een inleidende brief en drie bijlagen waarin we ingaan op de plannen voor de drie afzonderlijke plangebieden.

Te grootschalige sloop, behoud van de tuinstadstructuur

Genoemde organisaties zijn geschrokken van het omvangrijke sloopvoorstel van stadsdeel en corporaties. Ca. 40 procent van de huidige bebouwing moet verdwijnen. Dat is veel. Het karakter van waardevolle delen als het Van Eesterenmuseum, de oevers van de Sloterplas en de Couperusbuurt is hierdoor in gevaar. De voorstellen voor andere gebieden in Slotermeer zijn ook ingrijpend, maar minder rampzalig, de bebouwing is immers van geringere architectonische waarde. Wel is het hier, net als in het Van Eesterenmuseum en de Couperusbuurt, van groot belang om de

nieuwe structuur te ontwerpen met behulp van de principes van Van Eesteren en zo het Tuinstadkarakter te behouden. Voor gesloten bouwblokken of een nieuwe Kinkerstraat is in Slotermeer kortom geen plek!

De nieuwbouw die de afgelopen jaren in de Westelijke Tuinsteden is gerealiseerd doet ons, bij ieder vernieuwingsvoorstel, echter het ergste vrezen voor de Tuinstadstructuur. Vele architecten en stedenbouwkundigen (en hun opdrachtgevers) lijken geen raad te weten met de Tuinstadstructuur of willen deze opzettelijk vernielen. Gevolg is dat de tuinsteden hun karakter verliezen en de vernieuwing vaak eerder een verslechtering is dan een verbetering. Dit is goed zichtbaar in bijv. de Zuidwestkwadrant te Osdorp, waar de nieuwe stedenbouwkundige situatie na enorme investeringen veel slechter van kwaliteit is dan die van voor de sloop. Aan de noordzijde van de Calandlaan kan men zelfs enkele stedenbouwkundige ongelukken waarnemen.

De vernieuwingsplannen voor Slotermeer lijken op voorhand meer respect voor de Tuinstadstructuur te tonen. Op bepaalde plekken, zoals in het Van Eesterenmuseum, wil men de huidige structuur behouden, op andere plekken moet een groenstedelijk woonmilieu ontstaan. Uiteindelijk hangt het echter van de uitwerkingsplannen (en dus de wil of onwil van de corporaties) af of de nieuwbouw in de oude structuur gaat passen. Bij het maken van de uitwerkingsplannen dient men o.a. met de volgende kenmerken van het gebied rekening te houden: een open verkaveling in stroken, haken of open blokken en noord-zuid blokken die vaak hoger zijn (4-5 lagen) dan de oost-westblokken, om zo een goede bezonning te creëren.

Een van de veelgehoorde bezwaren tegen de open verkaveling van het AUP is de grote hoeveelheid openbaar gebied. Dat levert problemen en kosten op bij onderhoud en beheer. Daarom verschijnen er meer gesloten blokken, hekken en muren dan goed is voor het beeld van het AUP. Vraag is of stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer, ondanks alle goede bedoelingen, dergelijke ontwikkelingen in Slotermeer kan voorkomen. Wij verzoeken het stadsdeel om, indien de corporaties gesloten bouwblokken willen realiseren of de openbare ruimte op een andere manier drastisch willen verkleinen, hier niet aan toe te geven.

Groen

Om de kwaliteit, het erfgoed en het karakter van Slotermeer te behouden moet men zich bewust zijn van het feit dat het groen met de gebouwde blokken een ruimtelijk geheel vormt. Het groen heeft zowel een uitgekende esthetische- als een functionele rol. Het dient de oriëntatie, bevat schooltuinen, speelplaatsen en parkstroken die zijn ontworpen door toonaangevende (landschaps) architecten. Een aantasting, bijv. door onzorgvuldige vernieuwing, van dit groen kan grote gevolgen hebben voor het beeld van Slotermeer.

Wij vinden de huidige passages over het groenbeleid nog wat te beknopt en vrijblijvend. Vraag is ook of de corporaties zich voldoende bewust zijn van het belang van het groen. Het is volgens ons noodzakelijk om in de vernieuwing aan te sluiten bij de typerende uitgangspunten. Dit betekent dus meer aandacht voor de tuinstadverkaveling: het doorlopend groen, openheid, transparantie, een grote diversiteit in bomen- en plantensoorten en dubbele bomenrijen aan doorgaande straten.

Het ontwerpen van een zorgvuldige vernieuwingsplan voor het groen zal veel tijd en energie kosten. Wij adviseren het stadsdeel daarom om gebruik te maken van, en zich te laten inspireren door, 'De Bomentaal van Slotervaart' (2009) en de (bijna afgeronde) studie van het bureau Feddes/Olthof 'De monumentale waarde van de groenstructuur van Parkstad'. Hopelijk wijzen deze studies het stadsdeel in de juiste richting.

Welke vorm krijgt de nieuwbouw?

Niet alleen is het van groot belang om de oorspronkelijke tuinstadstructuur en/of de principes van Van Eesteren te gebruiken bij het maken van de uitwerkingsplannen, ook op architectonisch gebied is het noodzakelijk om een aantal eenvoudige basiskenmerken als uitgangspunt te nemen voor de vele nieuwbouw in het gebied.

De oorspronkelijke bebouwing van Slotermeer is grotendeels gerealiseerd in de twee dominante stromingen van de wederopbouwperiode: de (sobere) Delftse school en het modernisme. Dit gegeven vertelt o.a. veel over de verzuiling in de vijftiger jaren en geeft Slotermeer een heel eigen gezicht. Het is dus zaak om dit beeld in de toekomst te behouden. D.w.z. dat nieuwbouw zich moet voegen naar dit karakter. Wij pleiten absoluut niet voor nieuwbouw in de stijl van de vijftiger jaren, de vernieuwing mag en moet zichtbaar zijn, maar wel voor traditionelere bouw (o.a. pannendak en bakstenen gevel) in de velden die oorspronkelijk bebouwd waren in de stijl van de Delftse school en modernistische architectuur in de moderne gedeelten. Ook moet de nieuwbouw, indien ze uit meerdere stroken bestaat, net als nu vaak het geval is, herkenbaar zijn als ensemble. Tevens moet de hoogbouw, die door haar omvang al dominant zal zijn, aangepast worden aan de omringende bebouwing en moet men in het hele gebied opletten voor architecten die nieuwbouw willen 'opleuken' door het gebruik van modieuze kleuren en/of materialen. Zo blijft hopelijk het rustige en harmonieuze beeld van de tuinstad, wat een zeer belangrijke kwaliteit is, voor de toekomst behouden.

Het is van groot belang dat het stadsdeel de stedenbouwkundige en architectonische richtlijnen vooraf op papier zet en de corporaties verplicht deze te gebruiken bij het ontwerpen van de nieuwbouwplannen..

Kunsttoepassingen

Van belang is ook om alle in het gebied aanwezige kunsttoepassingen voor Slotermeer te behouden. Reeds in het verleden is er door het ICN (Instituut Collectie Nederland) een eerste inventarisatie van dergelijke kunstwerken in Slotermeer (en de rest van Nederland) gemaakt. Het stadsdeel moet controleren of deze inventarisatie klopt en, indien nodig, deze i.s.m. met BMA en het ICN uitbreiden. Wanneer kunstwerken door sloop bedreigd worden dient het stadsdeel samen met de eigenaar zorg te dragen voor een zorgvuldige ontmanteling en opslag. Vervolgens dienen deze partijen ook zorg te dragen voor een herplaatsing in de nieuwbouw, of de werken elders in de wijk een plek te geven.

Uitwerking

De uitwerkingsplannen zullen in Slotermeer door de corporaties worden gemaakt. Wij willen benadrukken dat de corporaties dit in samenwerking met andere partijen moeten doen. Niet alleen moet het stadsdeel duidelijk haar stem laten horen en de regie nemen, ook bewoners moeten betrokken worden. Hun stem is in de afgelopen jaren, en ook bij het schrijven van het concept vernieuwingsplan, te weinig gehoord. Tevens dient, vanzelfsprekend, BMA (Bureau Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam) betrokken te worden bij de vernieuwing van kwetsbare delen als het Van Eesterenmuseum, de Sloterplas en haar directe omgeving en het hart van de Couperusbuurt.

Graag zouden Pro-West, Heemschut en het Cuypersgenootschap ook in de toekomst bij de vernieuwing van Slotermeer betrokken blijven. Zo verzoeken wij op korte termijn mee te mogen denken over het behoud van een aantal beeldbepalende complexen en in de toekomst in een vroeg stadium betrokken te worden bij het maken van de diverse uitwerkingsplannen.

Tot slot willen we nog graag benadrukken dat onze betrokkenheid niet voortkomt uit de wens om Slotermeer op slot te zetten. Wij willen, net als stadsdeel en corporaties, dat deze schitterende Tuinstad een betere toekomst tegemoet gaat. Wij zijn echter ook van mening dat deze toekomst alleen succesvol kan zijn indien de belangrijkste kwaliteiten van het gebied, zoals de tuinstadstructuur en een aantal beeldbepalende gebouwen, behouden blijven.

Hoogachtend,

Vereniging Promotie Westelijke Tuinsteden (ProWest)
t.a.v. Erik Swierstra, Tineke Rombout
Jan Tooropstraat 6
1062 BM Amsterdam
tel. 020 – 0641313517/3882633
post@prowest.nl

Bond Heemschut, Commissie Amsterdam.
t.a.v. Norman Vervat
Vondellaan 6
1217 RX Hilversum
035-6244320
vervat2000@yahoo.com

Cuypersgenootschap, Werkgroep Amsterdam.
t.a.v. Ludy Giebels
Pieter Pauwstraat 9
1017 ZJ Amsterdam
ludygiebels@xs4all.nl

Bijlage 1:

Vernieuwingsplan Slotermeer Noord

Westentree

Wij hebben geen overwegende bezwaren tegen de voorgestelde sloop van tien woonblokken in het uitwerkingsgebied Westentree.

De nieuwbouw in dit gebied moet volgens het stadsdeel een groenstedelijk woonmilieu krijgen en het visitekaartje van Slotermeer worden. Dat klinkt niet slecht, maar de vraag is of met het huidige voorstel recht wordt gedaan aan het Tuinstadkarakter van het gebied. Bedoeling is om langs de De Vlugtlaan een stedelijke wand, bestaande uit drie vlakken te realiseren. De bouwhoogte kan hier oplopen van drie tot acht lagen, daarnaast is er plek voor twee hoogteaccenten van maximaal 9 lagen. Deze hoogtes doen ons vrezen dat hier lompe (getrapte?) steenklompen zullen ontstaan die weinig passen bij de kleinschalige woonbebouwing in de omgeving. Beter is wellicht om één hoogteaccent (mag hoger zijn dan negen lagen) te plaatsen op bijv. de hoek van de Anthony Moddermanstraat/Burg. De Vlugtlaan en in de rest van het gebied te kiezen voor bebouwing van geringere hoogte in het groen. De omvang van de te slopen woongebouwen kan hierbij als richtlijn dienen. Van belang is tenslotte nog dat het asymmetrische straatprofiel van de De Vlugtlaan behouden blijft.

De nieuwbouw aan de Cornelis van Vollenhovenstraat zal in de toekomst één gesloten bouwblok met de oude bebouwing aan de Slotermeerlaan vormen. Hoewel een dergelijk blok weinig passend is in Slotermeer, is het in dit geval, vanwege het feit dat er reeds in het recente verleden een gesloten blok op de hoek van de Jan de Louterstraat en de Slotermeerlaan is gerealiseerd, waar de nieuwbouw op zal aansluiten, een acceptabel voorstel.

Nieuwenhuysen-Struikbuurt

De ingrepen in de Nieuwenhuysenbuurt zullen, zoals het stadsdeel zelf al aangeeft, ingrijpend zijn.

Positief is dat het beeldbepalende blok tussen de Burgemeester de Vlugtlaan en de Jan Zwanenburghof blijft staan. Wij hopen dat behoud ook zal betekenen dat het oorspronkelijke exterieur vóór de verkoop van de woningen hersteld wordt. Blijft het exterieur in zijn huidige wat armoedige vorm bestaan, dan zal dat ongetwijfeld afbreuk doen aan de toekomstige entree van Slotermeer.

Sloop van zeven achtergelegen woongebouwen stuit bij ons op geen grote bezwaren. Voorstel van het stadsdeel is om hier een groenstedelijk woonmilieu te realiseren. Dat klinkt goed, maar het hangt van de uitwerking af of de nieuwbouw echt gaat passen in de Tuinstadstructuur. Wij verzoeken het stadsdeel en corporaties om zich bij het ontwerpen van de nieuwe verkaveling zoveel mogelijk te laten inspireren door de bestaande verkaveling, rooilijnen en de stedenbouwkundige principes van Van Eesteren.

Bedoeling is om op de plek van het winkelblok ten westen van de Slotermeerlaan (bij de De Vlugtlaan) een hoogteaccent van maximaal 15 lagen te realiseren. Wij zijn blij dat het stadsdeel bij de planvorming al rekening houdt met de zichtassen in het gebied, maar vragen ons af er ook voldoende onderzoek is gedaan naar de hinder (slagschaduw) voor de achterliggende woonbuurt. Wij verzoeken het stadsdeel om onderzoek naar de evt. hinder van deze toren te doen en, indien de hinder te groot is, te kiezen voor een kleinschalig woongebouw.

Zorgelijk is het idee om ook in het hart van het gebied, op de kop van de Burg. Veningmeineszlaan, een toren van max. 10 lagen neer te zetten. Deze toren verrijst temidden van de laagbouw (die wel hoger wordt in de toekomst) en doet daardoor teveel afbreuk aan het karakter van het gebied.

Wellicht is het beter om te onderzoeken of het accent bij de Slotermeerlaan iets hoger kan worden dan 15 lagen (bijv. 20) en het binnengebied te reserveren voor middenhoogbouw (ca. 4 lagen).

Het stedenbouwkundige ontwerp voor het vernieuwde Johan Brouwerpad ziet er niet heel slecht uit, al gaat de subtiliteit van de huidige verkaveling wel verloren. Om deze verkaveling te behouden heeft behoud dus onze voorkeur boven sloop.

Punt van zorg is ook, indien de nieuwbouw er toch komt, de bezonning van de achtergelegen woningen en het behoud van het groene karakter van de Vening Meineszlaan. Om de bezonning goed te houden is het volgens ons noodzakelijk om de hoogte van de evt. nieuwbouw beperkt te houden (drie lagen?).

De toekomst van de strook tussen de Slotermeerlaan en de David Vosstraat (en Van Hanxleden Houwertstraat) is momenteel nog in onderzoek. Deze strook is (visueel) onderdeel van een ensemble dat voor de rest behouden blijft. Om dit aardige ensemble overeind te houden, en gezien het feit dat de flat nog in goede conditie is, hopen wij dat men kiest voor behoud van deze strook. De naastgelegen strook tussen de Vening Meineszlaan en de David Vosstraat is ook nog in onderzoek. Deze strook is van mindere kwaliteit, maar behoud heeft, om het karakter van dit stuk stad te bewaren en als tegenwicht tegen alle nieuwbouw, wel onze voorkeur boven sloop.

Ook de toekomst van de strook met woningen en winkels tussen de David Vosstraat en De Vlughtlaan, Slotermeerlaan en de Vaz Diasstraat is momenteel onderwerp van onderzoek. Wij zijn niet tegen sloop van dit complex, maar wel van mening dat de nieuwbouw hier van beperkte omvang dient te blijven (max. 3 lagen), zeker wanneer op de naastgelegen locatie de woontoren van max. 15 lagen komt. Uiteraard is het ook op deze plek van belang om het assymetrische profiel van de De Vlughtlaan overeind te houden.

Interessant is het voorstel van het stadsdeel om evt. het kantoor van Rochdale en basisschool de Veerkracht mee te nemen in de ontwikkeling van het gebied. Het kantoor van Rochdale ontsiert dit stukje stad, sloop zou dus een vooruitgang zijn. De basisschool is echter het behouden waard. Wellicht kan dit stukje stad, met hergebruik van de school, geschikt gemaakt worden voor een kleinschalig bedrijfsverzamelgebouw?

Van Eesterengebied/Sape Kuiperbuurt/Dobbebuurt (grotendeels Van Eesterenmuseum)

Wij zijn erg geschrokken van de sloopvoorstellen voor het Van Eesterenmuseum. Dat hier iets moest gebeuren was ons duidelijk, maar indien de huidige voorstellen uitgevoerd zullen worden blijft er in onze ogen nog weinig over van het museum. Problematisch is ook het feit dat er wordt gekozen voor de gedeeltelijke sloop van een aantal ensembles. Hierdoor verdwijnt de samenhang tussen de bebouwing in het gebied.

De plannen staan in onze ogen haaks op alle goede voornemens van het stadsdeel. Het moet mogelijk zijn om hier te slopen, maar het is wel van groot belang om tot een goed evenwicht te komen tussen sloop en behoud. Dat evenwicht is in het huidige voorstel ver te zoeken.

Sloop van de **Airey-woningen** langs de Burgemeester de Vlughtlaan is pijnlijk, maar acceptabel wanneer een aantal andere complexen in de buurt wel behouden blijft (zie beneden) en de nieuwbouw aan een aantal voorwaarden voldoet.

De nieuwbouw op deze plek moet op de oorspronkelijk footprint gebouwd worden en, om het oorspronkelijke beeld te herstellen, duidelijk herkenbaar zijn als ensemble. De woonblokken dienen dus (ongeveer) identiek aan elkaar te zijn en van gelijke hoogte zijn.

Tevens mogen ze niet veel hoger worden dan de oudbouw. De vergroting van de bouwmassa van de kop van de strook aan de Johannes Poststraat en op de kruising met de Burgemeester Fockstraat wijzen wij dus op voorhand af. Iedere vergroting van de bouwmassa in dit gebied vormt een aantasting van de oorspronkelijke structuur

De uitstraling van de nieuwbouw dient sober en ‘industrieel’ te zijn, en in kleuren en materialen te lijken op de oorspronkelijke bouw. Te denken valt bijv. aan gevels van gasbeton. Uiteraard is het van belang dat de flats wederom een plat dak krijgen, en de lage aanbouwtjes een pannendak. Deze laagbouw dient ook een transparanter karakter te krijgen dan de flats.

Tot slot is het van groot belang om te vermelden dat wij tegen reconstructiebouw zijn, de nieuwbouw mag, met behulp van bovengenoemde kenmerken, wel duidelijk uit 2009 zijn.

Wij zijn tegen de sloop van de **vier blokjes van de architect Arthur Staal** aan de Burgemeester Fockstraat. Deze zijn onderdeel van een ensemble waarvan de blokken aan de Burg. de Vlughtlaan wel blijven staan. Sloop zou niet alleen betekenen dat dit ensemble (deels) verloren gaat, maar ook dit zeer karakteristieke stukje stad (bijna een pleintje) wordt aangetast. Overigens hebben wij begrepen dat veel bewoners ook tegen de sloop van deze woningen zijn.

De toekomst van een deel van de in de Van Eesterenbuurt (en museum) gelegen **blokjes duplexwoningen (o.a. Koen Limpergstraat, Professor Oranjestraat en Wiardi Beckmanstraat)** is momenteel in onderzoek. Wij verzoeken het stadsdeel deze strookjes te handhaven (en woningen evt. samen te voegen). Sloop zou een grove aantasting van het Van Eesterenmuseum betekenen.

Zeer sterk te betreuren valt dat stadsdeel en corporatie volgens het huidige voorstel **het buitenste blok (Freek Oxsstraat) van het beeldbepalende complex van de architecten Evers en Sarlemijn** (Burg. de Vlughtlaan, plus achterliggende straten) willen slopen. Dit blok is in het verleden bij een grootschalige renovatie verminkt, maar als onderdeel van het ensemble toch van grote waarde. Men moet dus niet inzetten op sloop van dit blok, maar kiezen voor behoud en herstel van het oorspronkelijke uiterlijk van het gehele ensemble (wat waarschijnlijk niet heel moeilijk is). Wanneer men voor deze optie kiest, herwint dit deel van Slotermeer sterk aan allure en blijft één van de mooiste en belangrijkste complexen van Slotermeer voor de toekomst behouden.

Een ander complex dat wij graag zouden willen behouden zijn de **Aireyblokjes links en rechts van de Burgemeester Fockstraat (tussen Speelmanstraat en Reina Prinsen Geerligstraat)**. De woningen in deze blokjes zijn misschien slecht, maar het complex is, ondanks zijn huidige uiterlijk, tevens zeer beeldbepalend. Het vormt echt een poort naar Slotermeer Noord. Door de sloop van de aireywoningen aan de De Vlughtlaan wint het complex bovendien aan belang, het is dan namelijk het laatste aireycomplex in Slotermeer. Het is wenselijk om in het Van Eesterenmuseum een staalkaart van de architectuur uit deze periode te kunnen tonen, d.w.z. dat deze Aireywoningen onmisbaar worden. Keuze voor behoud van deze vier stroken is dus een keuze voor een compleet Van Eesterenmuseum en behoud van een beeldbepalende poort van de wijk. Wij hopen dat stadsdeel en corporatie kiezen voor behoud en herstel van het exterieur.

Wij zijn geen voorstander van sloop van **het meest oostelijke blok van de Dobbebuurt, aan de Dirk Bonsstraat**. Dit blok is als onderdeel van een ensemble van een zekere waarde. Indien sloop om technische redenen toch noodzakelijk is, dan is het misschien een idee om dit blok te reconstrueren en in ieder geval zaak de hier voorgestelde volumevergroting niet te realiseren. Volumevergroting in het Van Eesterenmuseum is, vanwege het feit dat het zeker een aantasting van het gebied zal vormen, onacceptabel.

Het lot van de **woonblokken van architect Th. J. Lammers in de Sape Kuiperbuurt (Arend Bontekoeplantsoen, Johan Schippersplantsoen, Hugo Floris Ruysstraat)** is momenteel nog in onderzoek. Gezien het feit dat dit ensemble monumentwaardig en zeer beeldbepalend is, kan behoud en herstel de enige aanvaardbare uitkomst van het onderzoek zijn. Sloop van dit complex zou voor ons volstrekt onacceptabel zijn. Het stadsdeel moet zich dus hard gaan maken voor behoud van dit complex.

De toekomst van de **deellocatie NOVA/Heldring** is nog niet geheel duidelijk. Bedoeling is in ieder geval om hier een aantal woningen te realiseren, twee scholen te vestigen en een aantal buurtvoorzieningen te realiseren. Voor deze nieuwbouw zal de huidige bebouwing moeten sneuvelen. Dat stuit bij ons op geen bezwaar. Wel is het zaak om de in het school aanwezige kunstwerken (zoals het monumentale werk op de voorgevel) zorgvuldig te ontmantelen, op te slaan en in de nieuwbouw te integreren. Het stadsdeel moet hier i.s.m. de eigenaar zorg voor dragen.

Wij zijn bang dat, door de grote hoeveelheid functies die hier een plek moeten krijgen, de nieuwbouw flink groter zal worden dan de huidige bebouwing. Ons verzoek is om zorgvuldig om te gaan met deze plek en zorg te dragen voor een zorgvuldige inpassing van dit complex in de tuinstadstructuur. Het complex mag geen storende steenklomp worden!

Wij zijn verheugd dat de **bejaardenwoningen van Aldo van Eyck en Jan Rietveld** behouden blijven en gerenoveerd worden. Problematisch is in onze ogen echter dat niet het gehele ensemble onderdeel is van de planvorming. De woningen in twee strookjes van het complex worden niet samengevoegd. Indien samenvoeging van deze woningen niet wenselijk is, zullen wij hier niet op aandringen. Van belang is echter wel dat het exterieur van deze strookjes, net als van de overige, in oorspronkelijke staat hersteld wordt. Gebeurt dit niet, dan valt dit zeer belangrijke ensemble visueel uit elkaar. Uiteraard dient bij het herstel van de blokjes ook aandacht te zijn voor behoud en herstel van het beeldbepalende groen rondom het complex.

Het is in onze ogen zaak om deze strookjes (en het groen) als monumenten te behandelen en BMA te betrekken bij de ontwikkeling van de renovatieplannen voor deze blokjes.

Bijlage 2:

Vernieuwingsplan Slotermeer Zuid

De voorstellen voor Slotermeer Zuid zijn zeer ingrijpend, ze gaan uit van grootschalige sloop. Hoewel wij deze sloop betreuren, kunnen we de overwegingen van het stadsdeel grotendeels volgen en moeten we tevens erkennen dat de woningen in dit gebied, hoewel charmant, grotendeels van beperkte architectonische betekenis zijn. Wij stemmen dus in met een deel van de sloopvoorstellen. Grootste punt van zorg is het behoud van de tuinstadstructuur in Slotermeer Zuid. Het stadsdeel heeft zelf gelukkig al aangegeven groenstedelijk te willen bouwen, en hier en daar de oorspronkelijke verkaveling te willen gebruiken als voorbeeld voor de nieuwbouw. Dat is van groot belang.

Een ander probleem is de aansluiting van de nieuwbouw op de te handhaven bebouwing. Het verdient de voorkeur om de nieuwbouw, zowel stedenbouwkundig als architectonisch, niet te sterk te laten contrasteren met de oudbouw.

Hoogbouw in het gebied kan, indien te massaal en verkeerd geplaatst, het aanzien van dit deel van Slotermeer voorgoed verprutsen. Een zorgvuldige werkwijze en slechts beperkte hoogbouw (accenten) in dit gebied is dus niet alleen een aanbeveling, maar zelfs een verplichting.

Ook willen wij benadrukken dat het van groot belang is om de stedenbouwkundig belangwekkende kerk 'De Ontmoeting' (voorheen 'De Hoeksteen') goed zichtbaar te houden. Het stadsdeel dient daar in de planvorming rekening mee te houden. Helaas toont de voorgestelde opschuiving van de rooilijn in de Louis Couperusstraat (zoals zichtbaar op p. 24 van het conceptvernieuwingsplan) aan, ondanks het getekende pleintje voor de kerk, dat men bij de planvorming nog te weinig rekening houdt met deze kerk.

Roland Holstbuurt

De Roland Holstbuurt bestaat voor 100 procent uit duplexwoningen. Deze zijn, vermoedelijk mede door achterstallig onderhoud, verouderd en van geringe kwaliteit. Ook hebben de woningen, ondanks hun charmante uitstraling, weinig architectuurhistorische waarde. Wij accepteren dus het voorstel van het stadsdeel om deze buurt te slopen. De nieuwbouwvoorstellen voor de wijk baren ons echter zorgen. De term groenstedelijk milieu klinkt aantrekkelijk, maar gezien de bouwhoogtes die hier men wil realiseren zal het karakter van deze wijk drastisch gaan veranderen. Een dergelijke ingreep (ook langs de Slotermeerlaan en de Roëllstraat) is uitsluitend acceptabel wanneer deze gerealiseerd zal worden met behulp van de oorspronkelijke stedenbouwkundige principes van Van Eesteren, zoals o.a. verwoord in onze inleidende brief. De principes van Van Eesteren laten hoogbouw van 4, of 6 bouwlagen zeker toe. Wanneer men in deze hoogtes gaat bouwen moet men echter niet kijken naar de huidige opzet van de wijk, die is daar te kleinschalig voor, maar eerder naar andere gebieden in de Tuinsteden waar men in de wederopbouwperiode in dergelijke hoogtes heeft gebouwd.

Van belang is daarnaast dat de nieuwbouw, net als de huidige bebouwing, een ensemble gaat vormen en een traditionelere uitstraling krijgt. Ook is het misschien het onderzoeken waard of de plint van de woongebouwen, net als bij de huidige bebouwing (door de opvallend vormgegeven bergingen) een wat intieme en speelse uitstraling kan krijgen.

Op pag. 25 staat: 'Aan de kant van de Slotermeerlaan krijgt de bebouwing over het algemeen vier tot zes bouwlagen, met op sommige plekken een mogelijk hoogteaccent van maximaal vijftien lagen. In onze ogen zijn er zeker mogelijkheden om iets hoger te bouwen langs de Slotermeerlaan, maar het is wel zaak om een aantal zaken in acht te nemen. Punt van aandacht is dat het asymmetrische profiel van de Slotermeerlaan behouden blijft. Ook is het zaak dat het tuinstadkarakter van de Slotermeerlaan, door bijv. het maken van doorkijkjes naar het achtergelegen

groen, in stand blijft. Daarnaast is het wenselijk om de beeldbepalende Platanen in de Slotermeerlaan te behouden.

De bouw van twee hoogteaccenten baart ons de grootste zorgen, zeker omdat de bebouwing aan de Slotermeerlaan (4 tot 6 lagen) al vrij hoog wordt. Ons voorstel is om het (indien echt nodig) te beperken tot één toren, bijv. bij de rotonde Slotermeerlaan/Roëllstraat (evt. buiten de huidige begrenzing van het plangebied). Uiteraard is het van belang om bij de plaatsing van een dergelijk accent in het veld rekening te houden met aanwezige (en toekomstige) zichtassen en de invloed op het monumentale A.H. Gerhardhuis.

Langs het binnen de Roland Holstbuurt gelegen deel van de Burgemeester Roëllstraat moet in de toekomst één gesloten bouwblok (strook) verrijzen. Dit moet mogelijk zijn, maar de vraag is of dit deel van de straat vervolgens niet, mede door de hoogte van de nieuwbouw, te veel van karakter zal veranderen. Het is dus niet alleen zaak om de hoogte van de nieuwbouw langs de Roëllstraat te beperken, maar ook om het tuinstadkarakter van de straat te behouden en te versterken. Wellicht kan de subtiele gevelwand van de middenhoogbouw aan de Slauerhoffstraat, met zijn twee onderbrekingen d.m.v. laagbouw tussen de delen van 4 lagen plus kap, als voorbeeld voor de Roëllstraat dienen?

Couperusbuurt

Voorstel van stadsdeel en corporaties is om een groot deel van de Couperusbuurt te slopen. Hier hebben wij moeite mee. Positief is weliswaar dat het stadsdeel aangeeft in dit gebied op basis van de principes van de Tuinstadverkaveling een nieuwe wijk te willen ontwerpen, maar jammer is toch de sloop van het hart van dit buurtje. Dit verdwijnt door de sloop van de Adriaan van Oordthof, een complex van duplexwoningen dat in het verleden terecht als parel is aangewezen en volgens BMA monumentwaardig is. Helaas heeft men bij het ontwikkelen van de plannen geen rekening gehouden met deze status. Ons voorstel is om het gehele gebied tussen de A.M. de Jongstraat, Herman de Manstraat, Louis Couperusstraat en de Arthur van Schendelstraat, te handhaven (een deel van dit gebied staat nu niet ter discussie). Dit gebied bevat de belangrijkste gebouwen van de wijk, waaronder de monumentale moskee (vm. kerk) en school. Het laat, mede dankzij de aanwezigheid van bedrijfsruimtes, ook een aantrekkelijke mix van functies zien. Een echt hart dus dat, vooral als totaalbeeld, een grote architectuurhistorische waarde heeft en beeldbepalend is.

Onze organisaties zijn geen voorstander van de bouw van extra woningen in de groenstrook aan de Herman de Manstraat. Woningbouw moet hier alleen mogelijk zijn wanneer er voldoende onderzoek is gedaan naar de effecten hiervan op de bezonning van de naastgelegen woningen en de behoefte aan woningen op deze plek echt zeer groot is. Bevreemdend in ditzelfde licht is het voorstel om de Noordmansschool te verplaatsen, om op deze plek juist extra groen te kunnen realiseren. Dit gebiedje moet onderdeel worden van een groene long die uiteindelijk zal doorlopen naar de Sloterplas. Wij zien hiervan de noodzaak niet en willen voorstellen om de in de buurt benodigde Brede school, evt. in combinatie met een aantal woningen (als compensatie voor het behoud van het groen aan de Herman de Manstraat) op de plek van de huidige school te realiseren. Voordeel van dit voorstel is bovendien dat het bovengenoemde hart van de wijk niet gesloopt hoeft te worden voor de bouw van de Brede school.

Het voorstel om de gevelwand van de Burgemeester Roëllstraat half open, en dus niet volledig gesloten, te maken klinkt positief. Dit zal bijdragen aan het behoud van het tuinstadkarakter van de straat. Aangezien de rooilijnen van de nieuwbouw gelijk moeten worden aan de die van de koppen van de naastgelegen haakflats, ontstaat hier, als men zorgvuldig te werk gaat, de kans om een nieuw ensemble (combinatie van oud en nieuw) te realiseren. Dat lijkt ons een goede ontwikkeling.

Zoals reeds aangestipt zijn wij geen voorstander van de versmalling van de Couperusstraat. Deze versmalling ontnemt niet alleen het zicht op de kerk 'De Ontmoeting', maar maakt het voor de nieuwbouw ook moeilijker om een relatie aan te gaan met de te handhaven oude bebouwing, zoals de haken aan het einde van de Louis Couperusstraat. Wij verzoeken het stadsdeel om dit voorstel te schrappen.

Bijlage 3:

Vernieuwingsplan Noordoever

De vernieuwingsplannen voor dit deel van Slotermeer lijken door de geringe sloopopgave minder ingrijpend dan de andere twee deelplannen. Toch zijn wij geschrokken van de voorstellen en van mening dat het huidige voorstel veel afbreuk zal doen aan het karakter van de Sloterplas, haar oevers en het achtergelegen Slotermeer.

Uitwerkingsgebied haven

Het voorstel van het stadsdeel is om dit gebied sterk te verstedelijken. Men heeft voor deze verstedelijking twee plekken gekozen; het uitwerkingsgebied haven, en de spoorstrook aan de Jan Evertsenstraat.

Op de eerste locatie staan momenteel drie wooncomplexen (Jan Cupidohof, Dorus Rijkershof en Frans Naerebouthof). Deze dienen te verdwijnen. Dat is doodzonde. Hoewel ze niet monumentwaardig zijn, zijn ze wel zeer karakteristiek en beeldbepalend. Sloop zal dit zorgvuldig ontworpen stukje stad veel geweld aan doen en is bovendien kapitaalvernietiging. Op de locatie van de drie hoven moeten minimaal 500 woningen komen en een grote hoeveelheid aan commerciële functies, zoals horeca en winkels etc. Er moet zeg maar, een klein en groen Zandvoort ontstaan. Vraag is of daar wel behoefte aan is in de buurt.

Wij zijn een voorstander van het verlevendigen van het gebied ten noorden van de Noordzijde, maar vinden de huidige voorstellen niet passen bij het karakter van de tuinstad.

De torens van de evt. nieuwbouw mogen volgens het huidige voorstel tot maximaal de Schipholcontour groeien. Dat is, indien er uiteindelijk toch wordt gekozen voor sloop, een volstrekt onacceptabel voorstel. De hoogte van de drie naastgelegen flats aan de Burgemeester Hogguerstraat is in dit gebied echt het maximum.

Volgens ons is de beste optie om het aantal woningen in dit gebied te vergroten een zorgvuldige optopping (met gelijktijdig aanbouwen van liften) van de bestaande gebouwen.

De gewenste horeca kan, zonder het onlangs voorgestelde hotel, gerealiseerd worden in paviljoen Oostoever.

Spoorstrook

Woningbouw (met school en bedrijfsruimtes) op de spoorstrook aan de Jan Evertsenstraat (tennispark) is voor ons bespreekbaar. Wel vragen wij ons af of het door de ruimtelijke claim van de NS op dit gebied haalbaar is. Volgens onze informatie wil men hier in de toekomst een spoorverbreding realiseren.

Groot punt van zorg is de vorm die de nieuwbouw zal krijgen. Het stadsdeel wil op deze plek minimaal 120 woningen realiseren. Dat is een groot aantal. Wij zijn bang dat deze opgave zal resulteren in een grote kolos die het aanzicht van de plas volledig zal verminken, of weinig passende gesloten bouwblokken van geringere omvang die het tuinstadkarakter vernielen. Wij verzoeken het stadsdeel om voorzichtig om te gaan met deze locatie en onderzoek te doen naar de effecten die de bouw van minimaal 120 woningen op deze plek op de skyline van Slotermeer zal hebben. Zijn de gevolgen te groot, dan moet het mogelijk zijn om het aantal woningen te verminderen of het maatschappelijke en/of commerciële programma te schrappen. De mogelijkheden en beperkingen van deze locatie dienen kortom als uitgangspunt genomen te worden.

Gezien de zeer grote waarde van de oevers van de plas, en de grote gevolgen die slecht doordachte plannen kunnen hebben op het aanzicht van de plas en Slotermeer, verzoeken wij het stadsdeel met klem om naast bewoners externe partijen bij de planvorming in dit gebied te betrekken. Wij denken dan allereerst aan BMA (Bureau Monumentenzorg en Archeologie), dat de plas en haar oevers in 2008 in de Wederopbouwtop 100 van Herrema heeft gezet. Betrokkenheid van BMA zal leiden tot een zorgvuldiger planvorming waarbij alle verschillende belangen op een betere manier tegen elkaar afgewogen kunnen worden. Uiteindelijk zal dit hopelijk resulteren in een plan dat recht doet aan dit bijzondere erfgoed, en tevens meer mensen de mogelijkheid zal bieden om in de nabijheid van de plas te wonen.